

NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ

**SAGLIK ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
MERKEZİ**

2017

**HEMŞİRELİK HİZMETLERİ
MÜDÜRLÜĞÜ**

**HASTA- HASTA YAKINI
BİLGİLENDİRME EL KİTAPÇIĞI**

İÇİNDEKİLER

1- GİRİŞ

2- TEMEL HASTA HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- a) Hizmetten Genel Olarak Faydalanma Hakkı;
- b) Bilgi İsteme Hakkı;
- c) Sağlık Kuruluşunu Seçme ve Değiştirme Hakkı;
- d) Öncelik Sırasının Belirlenmesini İsteme Hakkı;
- e) Personeli Seçme- Değiştirme Hakkı;
- f) Tıbbi Gereklere Uygun Teşhis Tedavi Ve Bakım İsteme Hakkı;
- g) Tıbbi Özenin Gösterilmesi;
- h) Sağlık Durumu İle İlgili Bilgi Alma Hakkı;
- i) Bilgi Verilmesini Yasaklama;
- j) Mahremiyet Hakkı;
- k) Rıza Olmaksızın Tıbbi Ameliyeye Tabi Tutulmama Hakkı;

- l) Tedaviyi Reddetme ve Durdurma Hakkı;
- m) Güvenliğin Sağlanmasını İsteme Hakkı
- n) Dini Vecibelerini Yerine Getirebilme Hakkı
- o) Refakatçi Bulundurma Hakkı;
- p) Müracat, Şikayet ve Dava Hakkı;

3- HASTA SORUMLULUKLARI

4- EL HİJYENİNİN ÖNEMİ

- a) Sosyal el yıkma;
- b) Hijyenik el yıkama;
 - I. Doğru El Yıkama;

5- AKILCI İLAÇ KULLANIMI

- a) İlaç Kullanımında Dikkat Edilecek Noktalar;

6- SİGARA BIRAKMANIN ÖNEMİ

7- KAYNAKÇA

1-GİRİŞ

GEÇMİŞ OLSUN!!

Sayın Hasta- Hasta Yakını,

Bu kitapçık ;

- Kuruma başvuru sürecinizle başlayan, tedavi ve takip süreciniz boyunca devam edecek olan; T.C Anayasası, Tüzük ve Yönetmelikleri doğrultusunda düzenlenmiş Hak, Yükümlülük ve Sorumluluklarınız hakkında bilgilendirme,
- Enfeksiyonların yayılımında el hijyeninin önemini vurgulayarak rehberlik etme,
- Akılcı ilaç kullanımı hakkında bilgilendirme
- Sigarayı bırakmanın sağlığınız açısından önemini vurgulama

amaçları doğrultusunda hazırlanmıştır.

2-TEMEL HASTA HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- a) **Hizmetten Genel Olarak Faydalanma Hakkı;**
başvurduğunuz sağlık kurumunda hizmet alırken çalışanların size adalet ve hakkaniyet ilkelerine uygun olarak hizmet vermesini içerir.
- b) **Bilgi İsteme Hakkı;** başvurduğunuz sağlık kurumunda alabileceğiniz her türlü hizmet ve yararlanabileceğiniz her türlü imkan hakkında bilgi edinmeyi içerir.
- c) **Sağlık Kuruluşunu Seçme ve Değiştirme Hakkı;** hizmet alınacak olan sağlık kuruluşunun tıbben sakınca görülmemesi esası doğrultusunda mevzuattaki sevk sistemine uygun olarak, değiştirilebilmesini içerir.
- d) **Öncelik Sırasının Belirlenmesini İsteme Hakkı;** tıbbi kriterlere dayalı olarak objektif bir şekilde önceliğin belirlenmesini istemeyi içerir

- e) **Personeli Seçme- Değiştirme Hakkı;** mevzuatça belirlenmiş usullere uyulmak şartı ile hastanın kendisine sağlık hizmeti verecek olan sağlık kurumu çalışanlarını tanıma, seçme ve değiştirme haklarını içerir.
- f) **Tıbbi Gereklere Uygun Teşhis Tedavi Ve Bakım İsteme Hakkı;** modern tıbbi bilgi ve teknolojinin gereklerine uygun olarak teşhis, tedavi ve bakımın sağlanmasını isteme hakkını içerir.
- g) **Tıbbi Özenin Gösterilmesi;** sağlık kurumu çalışanlarının hastanın hayatını kurtarmak , sağlığını korumak,ıstırabını azaltmaya çalışmak gibi sorumluluklarını içerir.
- h) **Sağlık Durumu İle İlgili Bilgi Alma Hakkı;** hastanın ya da vasisinin, mevcut hastalığın muhtemel sebepleri,nasıl seyredeceği, hastalığa tıbbi ya da cerrahi müdahalenin kim tarafından, nerede, nasıl, ne şekilde yapılacağı,olası diğer

tanı-tedavi seçeneklerinin neler olduğu ve bunların sağlığa muhtemel etkileri, hastalığın ve tedavinin muhtemel komplikasyonları, tedaviyi reddetme durumunda bunun sağlığa muhtemel etkileri,kullanılacak ilaçların önemli özellikleri, sağlık için kritik yaşam tarzı önerileri, gerektiğinde tıbbi yardıma nasıl ulaşılabileceği konularında bilgilendirilmesini içerir.

- i) **Bilgi Verilmesini Yasaklama;** hastanın sağlık durumu hakkında kendisinin, yakınlarının ya da hiğ kimsenin bilgilendirilmemesini talep edebilmesini içerir. Bunun için yazılı onamının alınması gerekir, hasta bu talebini istediği zaman değiştirebilir.
- j) **Mahremiyet Hakkı;** tıbbi müdahale ile doğrudan ilgisi bulunmayan kimselerin tıbbi müdahale esnasında ortamda bulunmamasını içerir.

- k) **Rıza Olmaksızın Tıbbi Ameliyeye Tabi Tutulmama Hakkı;** hayati tehlike ve acil durumların söz konusu olduğu durumlarda tıbbi müdahalelerde bulunmak rıza gerektirmezken aksi durumlarda onamının alınması esasını içerir.
- l) **Tedaviyi Reddetme ve Durdurma Hakkı;** hastaya ya da hastanın vasisine tedavinin uygulanmamasının sonuçları anlatıldıktan sonra yazılı belge alınarak tedavinin reddi ya da durdurulması hakkını içerir.
- m) **Güvenliğin Sağlanmasını İsteme Hakkı**
- n) **Dini Vecibelerini Yerine Getirebilme Hakkı**
- o) **Refakatçi Bulundurma Hakkı;** sağlık durumunun gerektirdiği ölçüde ve kurum imkanları çerçevesinde refakatçi bulundurulması hakkını içerir.

- p) **Müracat, Şikayet ve Dava Hakkı;** hastaların haklarının ihlal edildiğini düşündüklerinde mevzuat çerçevesinde müracat, şikayet ve dava haklarını içerir.

3-HASTA SORUMLULUKLARI

Bir yerde hak varsa hemen yanı başında sorumlulukta vardır. Hasta sorumluluğu hastanın bir sağlık kuruluşuna başvurması ile başlar ve başvuru sonrasındaki takip süreci de kapsar. Hasta ;

- Sağlığını korumak ve geliştirmek adına verilen tavsiyelere uymalı
- Tedavisi ve kullanacağı ilaçlarla ilgili tavsiyeleri dikkatle dinlemeli, anlayamadığı yerleri sormalı
- Tedavisi ile ilgili önerilere uyum sağlamasına engel bir durum söz konusu ise tedavi ve bakımından sorumlu kişileri bunun ile ilgili bilgilendirmeli

- Bakımını kendi sağlayabildiği durumlarda yardım beklemeden bakımını aksatmadan sağlamalı
- Sağlık, güvenlik ve kişisel bilgilerinde değişiklikler durumunda kurumu bilgilendirmeli
- Sağlık kurumunun kural ve uygulamalarına uygun davranmalı, katılımcı bir yaklaşımla teşhis ve tedavinin bir parçası olarak hareket etmeli
- Yakınmaları, daha önce geçirmiş olduğu hastalıklar, gördüğü tedaviler, tıbbi müdahaleler, kullandığı ve kullanmakta olduğu ilaçlar gibi sağlığı ile ilgili bilgileri tam, eksiksiz ve doğru bir şekilde kurum çalışanları ile paylaşmalı
- Sağlık bakanlığı ve diğer sağlık kurumlarınca belirlenen sevk zincirine uymalı
- Hekim tarafından belirlenene sürelerde kontrole gelmeli ve tedavinin gidişatı hakkında geri bildirimlerde bulunmalı
- Randevu tarih ve saatlerine uymalı, değişiklik hallerinde bildirimlerde bulunmalı

- Kurum çalışanlarının, diğer hastaların ve ziyaretçilerin haklarına saygı göstermeli
- Öncelik tanınan hasta ve kurum çalışanlarının haklarına saygı göstermeli
- Kurum çalışanlarına fiziki ve sözlü saldırılarda bulunmamalı

4-EL HİJYENİNİN ÖNEMİ

Ellerde mikroorganizmalardan oluşan geçici ve kalıcı olmak üzere iki farklı flora bulunmaktadır.

Geçici flora, cildin yüzeyel kısmında kolonize olan mikroorganizmalardan oluşur. Çevredeki yüzeylerle temasta değişime uğrar. Yani ellerle dokunulan herşeyden kontamine olunur ve dokunulan herşey kontamine edilir. Çapraz kontaminasyon denilen bu durum sonucunda hastalık kaynağı mikroorganizmalar yayılır ve hastane enfeksiyonlarının oluşumu kolaylaşır. Su- sabun ile el

hijyeni sağlandığı durumlarda geçici floranın tamamı uzaklaştırılabilir. Dolayısıyla el hijyenini sağlamak, hastalıkları yayma ve hasta olmada önemli rol oynar.

Kalıcı flora, deri içinde ve kıl foliküllerinde yaşayan mikroorganizmalardan oluşur. Rutin el hijyeni mikroorganizmaların uzaklaştırılması için yetersiz kaldığından antimikrobiyal içerikli el yıkama ürünleri kullanımı gerekir.

El yıkama hastane enfeksiyonlarının önlenmesinde en etkili yöntemdir.

- a) **Sosyal el yıkma;** geçici florayı uzaklaştırmak amacı ile su ve antimikrobiyal olmayan sabun kullanılarak yapılırken,
- b) **Hijyenik el yıkama;** geçici florayı uzaklaştırmak amacıyla antiseptik içeren sabunlarla yapılan 1,5-2 dk kadar süren ellerin iç- dış yüzeylerinin temizliğinin sağlandığı yıkamadır. Kalıcı flora kısmen etkilenir.

El antisepsisi; ellerde görünür kirlenme olmadığı durumlarda 3-5 ml el antiseptiği kullanılarak hızlı ve etkili bir şekilde geçici floranın uzaklaştırılmasıdır.

I. Doğru El Yıkama;

- Eller önce su ile tamamen ıslatılır,
- 3-5 ml sıvı sabun avuç içersine alınır ve 15 sn kadar eller iyice ovalanır
- Avuç içleri, dış yüzeyler, parmak araları, tırnak dipleri, baş parmak ve işaret parmağı araları iç ve dış yüzeyleri her hareket 5 defa tekrarlanarak iyice ovulur ve durulanır.
- İşlem toplam 1,5-2 dk kadar sürer.
- Kurulama için tek kullanımlık havlular kullanılıp havlular uygun atık kutusuna atılarak ortamdan uzaklaştırılır.
- Sıcak su dermatite sebebiyet vereceğinden kullanılmamalıdır.
- El hijyeninde önemli noktalardan biri suni tırnaklar kullanılmaması, tırnak uzunlukları tırnak etlerini geçmemesidir.

**SIK SIK ALLERINIZI YIKAYIN
SAĞLIKLI KALIN**

**MUTLAKA KAĞIT
HAVLU KULLANIN**

5-AKILCI İLAÇ KULLANIMI

İlaçlar sağlık sorunlarının tanınması tedavisi ve hastalıklardan korunmak amacıyla kullanılan terapötik ajanlardır. Akılcı ilaç kullanımı ile hem bireyin hem toplumun sağlığının korunması ve geliştirilmesi hedeflenir. Tedavide öncelik hastanın probleminin tanımlanarak doğru teşhisin konulmasıdır. Buna paralel olarak ilaçlı tedavi seçeneklerinde, uygun ilaçların seçimi, her ilaç için uygun doz ve kullanım süresinin belirlenmesi esastır.

Antibiyotikler enfeksiyonlara sebebiyet veren bazı bakterilerin üremesini durduran ya da bunları öldüren ilaçlardır. Aynı zamanda enfeksiyonlar kaynaklı ateş durumunu ve merkezi sistemik etkileri düzenlerler. Yalnızca bakteriler üzerinde etkilidirler, virüslerden kaynaklanan enfeksiyonları tedavi etmezler.

Antikoagölan ilaçlar pıhtılaşma faktörlerinin üretimini sınırlandıran ilaçlardır. Kan sulandırıcı olarak nitlendirilen bu ilaçların kullanımında, kanamaya sebebiyet verebilecek durumlara yönelik güvenlik önlemlerinin alınması esastır.

a) İlaç Kullanımında Dikkat Edilecek Noktalar;

- ❖ İlaçlarınızı sağlık personeli ya da eczacının önerisi dışında çiğneyerek, kırarak, bölerek ya da suda çözerek kullanmayın
- ❖ İlaç dışı gıda takviyelerinin ya da bitkisel ürünlerin bilinçsiz kullanımından kaçının
- ❖ İlaçlarını doğru yoldan doğru zaman aralıklarıyla doğru dozda ve belirtilen süre boyunca kesintisiz almaya özen gösterin
- ❖ İyi hissetmenize bağlı olarak ilaç dozunu almama durumu geliştirmeyin,
- ❖ İlaçtan yarar görmüyorsanız sağlığınızdan sorumlu çalışanları durum hakkında bilgilendirin,

- ❖ İlaç dozlarını unutmamak adına hatırlatıcı bir takım düzenlemeler yapın, ilaç dozunu almayı unuttuğunuzda bir sonraki doz saatinde iki dozu birden almayın
- ❖ Başkasına iyi gelen bir ilacın sizin içinde iyi olacağı düşünerek hareket etmeyin,
- ❖ İlaçları kullanım talimatına uygun olarak muhafaza edin, doğrudan gün ışığına maruz bırakmayın, serin ve kuru yerlerde saklayın.
- ❖ Buzdolabında +4 derecede saklanması gereken ilaçları asla dondurucuya koymayın,
- ❖ Saklama koşulları bilinmeyen ilaçların toksik etkilerinin olabileceğini göz önünde bulundurarak kullanımından kaçının
- ❖ İlaçlarınızı etkileşebileceği diğer ilaçlarla ya da besinlerle almayın
- ❖ Bazı sağlık sorunları ilaç kullanımı için risk oluşturabileceğinden sağlık durumunuz hakkında sağlık çalışanlarını eksiksiz bilgilendirin

6-SİGARA BIRAKMANIN ÖNEMİ

Sigara yaklaşık 4000 kimyasal zararlı madde içermekte ve bunlardan 55 tanesinin kansere sebebiyet verdiği bilinmektedir. Ayrıca içerisindeki maddeler sebebi ile kalp- damar hastalıklarına, hastalıktan iyileşme sürecinin uzamasına neden olmaktadır. Ülkemizde her yıl yüzbin insan sigaraya bağlı nedenlerle ölmekte. Sigarayı bırakmak zor olabilir ancak imkansız değildir. Önemli olan bunun için yeterli isteğe sahip olmaktır.

Sigarayı bırakma kararı aldıktan sonra bunun için takvimde birgün belirleyin, nedeninizi yazarak görebileceğiniz alanlara asın. Size sigarayı hatırlatan çakmak, küllük gibi eşyalardan kurtulun, asla sigara satın almayın ve sizde sigara içme isteği uyandıran ortamlardan uzak durun.

**HEP BİRLİKTE SAĞLIKLI
YARINLARA...**

7-KAYNAKÇA

- I. <https://sbu.saglik.gov.tr/hastahaklari/haksor.htm> (E.T: 25.08.0217)
- II. <http://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/2857,el-hijyeni-kilavuzupdf.pdf> (E.T: 25.08.0217)
- III. <http://www.akilciilac.gov.tr/> (E.T: 25.08.0217)
- IV. <https://alo171.saglik.gov.tr/#> (E.T: 25.08.0217)

NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA-UYGULAMA MERKEZ HASTANESİ
Adres: Namık Kemal Mahallesi, Kampüs Caddesi
1/14, 59100 Süleymanpaşa/Tekirdağ
Telefon:(0282) 250 50 00
E-posta : hastaneiletisim@nku.edu.tr.
Faks : 0282 250 9950